United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

State of Israel
Ministry of Education
מדינת ישראל
משרד החינוך
دولة إسرائيل
وزارة التربية والتعليم

הוועד הישראלי לאונסקו
Israel National Commission for UNESCO
اللجنه الاسرائيلية اليونسكو

אמנה לאתיקה
בשימור המורשת בישראל

ميثاق أخلاقيات
صيانة التراث في إسرائيل

ירושלים | ישראל

א. מבוא

אמנה זו נוסחה בעקבות סדנה, שנערכה בפברואר 2014 בירושלים, בנושא העלאת המודעות לאתיקה בקרב האמונים על שימור נכסי תרבות בישראל. בסדנה השתתפו נציגים מגופים ממשלתיים, ציבוריים, אקדמיים ומקצועיים.[1]

משתתפי הסדנה הסכימו על הקמת צוות כתיבה,[2] שתפקידו לנסח מסמך יסוד אשר יבטא את ההכרה בחשיבותה של האתיקה בהתוויית הדרך לשימור המורשת בישראל, ואשר ייסמך על נדבכים אלו:

1. הכרה כי שימור נכסי תרבות מבוסס על ערכים של כיבוד המורשת, ועל האחריות המוסרית של החברה בישראל להעביר נאמנה את המורשת לדורות הבאים.
2. הבנה כי האתיקה בשימור מתווה התייחסות ראויה לנכסי תרבות, ומנחה את האמונים על שימור נכסי תרבות לפעול על-פי כללי האתיקה המקצועית בתחומם - למען שימור המורשת.
3. הכרה באמנות, הצהרות והכרזות של ארגונים שונים בארץ ובעולם, שכבר נדרשו לנושא האתיקה בשימור המורשת, וכיבוד תוכנם של מסמכים אלו.[3] האמנות, ההצהרות וההכרזות האלה מדגישות את האחריות המוטלת על האמונים על שימור נכסי תרבות ואת תפקידם להגן על המורשת באמצעות הכוונת פעילותם של מזמיני עבודה, רשויות או ציבור.
4. שמירה על ייחודה של מורשת הכלל בישראל, על פסיפס הלאומים, הדתות והתרבויות שבה, והתייחסות מושכלת לריבוי בעלי עניין אשר יש להם השפעה על שימור המורשת בישראל.
5. מודעות לתהליך ההתמסדות שחל בתחום שימור המורשת בעולם, ובכלל זה להתהוותם של משרדי ממשלה לנכסי תרבות והגנת המורשת, לפתיחת מסלולים אקדמיים ללימודי השימור לענפיו, ולהכרה בשימור כמקצוע שיש בו התמחויות ותת-התמחויות.[4]

נכס תרבות במסמך זה משמעו יצירה או אתר טבעיים או מעשה ידי אדם, מסורת, חפץ או מסמך, שיש להם ערך היסטורי, אמנותי, מדעי, חברתי, או רוחני (אחד או יותר).[5]

שימור המורשת במסמך זה משמעו הגנה על נכסי תרבות, שורשיהם ומקורותיהם, והעברתם על סוגיהם, משמעויותיהם וערכיהם לדורות הבאים.

ב. יעדי האמנה

1. האמנה מיועדת לכל האמונים על שימור מורשת הכלל בישראל על רבדיה וערכיה, אשר בסמכותם ובתחום פעילותם נכללים: קבלת החלטות, תכנון, ניהול, תיעוד, ביצוע פעולות שימור והתערבות בנכסי תרבות או בסביבתם, הוראה, ספרנות, ארכיונאות, אוצרות, הנגשה והנחלה של נכסי תרבות.
2. האמנה תנחה את האמונים על שימור המורשת, על-פי תחומי סמכותם, אחריותם, התמחותם, והגדרת תפקידם, לשם קבלת החלטות מושכלות ויישומן בכל הקשור לנכסי תרבות.
3. האמנה תגביר את המודעות לצורך בחיזוק האתיקה המקצועית בקרב האמונים על שימור נכסי תרבות בישראל.
4. האמנה תעלה את המודעות לחשיבות של כבוד הדדי בין עמיתים, ולחיוניות של שיתוף הפעולה בין מומחים מכל התחומים למען לשימור המורשת.
5. האמנה תהיה נגישה לכלל הציבור.

בהתאם לאמור במבוא ובהתאם ליעדי האמנה מובאים להלן היסודות והקווים המנחים של האמנה לאתיקה בשימור המורשת בישראל. המבוא, יעדי האמנה וההערות הם חלק בלתי נפרד מהאמנה.

ג. יסודות האמנה

שלושה יסודות מהווים בסיס איתן לאתיקה בשימור:

הכרה בנכס התרבות, **הבנה** של נכס התרבות **והחובה** כלפי נכס התרבות.

על בסיס יסודות אלה מתווה האתיקה בשימור דרך להתייחסות כוללת ובלתי ניתנת להפרדה כלפי הנכס הראוי לשימור, תכלית השימור של הנכס ואופן שימור הנכס:

מה משמרים, **לְמה** משמרים, **ואיך** משמרים.

ההכרה במה משמרים משמעה מודעות לקיומו של נכס התרבות והכרה בערכו.
ההכרה בערכו של נכס תרבות היא תפיסתו כראוי לשימור ולהנחלה, על ערכיו ומשמעויותיו, לדורות הבאים.

ההבנה לְמה משמרים נובעת מההבחנה במהותו ובהבנת תכליתו של נכס התרבות.
הבנה זו תנחה את האמונים על שימור נכסי תרבות בהחלטה על-פי אילו מערכיו, נדבכיו או הקשריו השונים ישומר נכס התרבות.

החובה לדעת איך משמרים קוראת לבחירה באמצעים הטובים ביותר לשימור נכס התרבות.
חובה זו כלפי נכס התרבות תנחה את האמונים על שימור נכסי תרבות באשר לאופן השימור של הנכס, ובאשר לדרך הביצוע של פעולות השימור, כדי לשמור על נכס התרבות על פי ערכיו ועל-פי תכליתו.

ד. קווים מנחים

על בסיס יסודות אלו מובאים לפני האמונים על שימור המורשת בישראל קווים מנחים לדרכי התנהלות, לקבלת החלטות, לתיעוד, לניטור ומעקב, ולביצוע כל פעולה שהיא בנכסי תרבות.

1. האמונים על שימור נכסי תרבות יגנו בראש ובראשונה על נכס התרבות ועל ערכיו מתוך כבוד למורשת הדורות הקודמים ומתוך הכרה בחשיבותו לחברה ובנחיצות להעבירו לדורות הבאים.

2. האמונים על שימור נכסי תרבות ינהגו בענווה ויפעלו בשיקול דעת ומתוך הכרה כי כל החלטה הנוגעת לנכס התרבות ולסביבתו, וכל התערבות בנכס התרבות ובסביבתו עלולות לפגוע בשלמות הנכס ובצביונו.

3. הדיון על הכרה בנכס תרבות, וכן הדיון על העדפה של רובד או ייעוד מסוים של נכס תרבות, ייעשו על-ידי צוות ייעודי רב תחומי של בעלי ידע בתחומים שאליהם משתייך הנכס ובתחומים המשיקים לו, על מנת לקבל ראייה רחבה וארוכת טווח, שתאפשר קבלת החלטה מושכלת בנוגע לנכס התרבות.

   הרכב הצוותים ייקבע על-פי מהותו וערכיו של נכס התרבות, ועל-פי ההתמחויות הנדרשות לצורך קבלת החלטות בנוגע לנכס. בצוותים ישתתפו נציגים ואנשי מקצוע (אחד או יותר) מהתחומים ומהמקצועות המפורטים להלן:
   היסטוריון, היסטוריון אמנות, ארכיאולוג, גאולוג, אנתרופולוג, תאולוג, איש דת אחד או יותר, משמר, אדריכל, אוצר, מהנדס ומומחים אחרים על-פי הצורך.
   נציג הרשות שבתחומה נמצא נכס התרבות ונציגי רשויות או ארגונים נוספים שיש להם נגיעה לנכס, נציג מכל אחד ממשרדי ממשלה שיש להם נגיעה לנכס, נציג רשויות עירוניות/מקומיות, נציג ציבור.
   החלטות בנוגע לאתרים יתקבלו על-פי העניין לאחר התייעצות עם נציגי גופים האמונים על בטיחות וביטחון.[6]

4. לימוד ומחקר יהוו בסיס ודרישת סף לכל קבלת החלטה על הכרה בנכס תרבות, ולהעדפה של שימור רובד מסוים או ייעוד מסוים של נכס תרבות, ולכל קבלת החלטה על התערבות בנכס תרבות, במהותו ובתכליתו.

5. הלימוד והמחקר ייעשו מתוך שיתוף פעולה ויחסי גומלין בין הניסיון המצטבר בעבודה המבוצעת באתרים ובמעבדות השימור ובין הידע הנרכש בתחום השימור במוסדות האקדמיים, באופן שיאגברו זה את זה למען שימורה של המורשת בישראל.

6. תהליך קבלת החלטה על הכרה או אי הכרה בנכס תרבות, וכן על העדפת רובד או ייעוד של נכס תרבות יתועד ויהיה פרק בהיסטוריה של הנכס. המסמך המתעד את תהליך קבלת ההחלטה יישמר בארכיב נגיש לציבור.

7. האמונים על שמירת נכס תרבות לתפקידיהם ולתחומי התמחותם ישאפו להשיג רמת ידע מיטבית ויהיו מחויבים ללמידה מתמדת, על מנת להתעדכן בתאוריות ובעקרונות השימור, וכן בחידושים בטכניקות ובחומרים.

8. האמונים על שמירת נכס תרבות ייוועצו עם עמיתים ועם אנשי מקצוע בתחומים משלימים ויעבדו בשיתוף פעולה עם מומחים בקיאים בתחום הנדרש, כדי שיינקטו דרכי הפעולה הטובות והמתאימות ביותר לשימור נכס התרבות.

9. בתהליך קבלת החלטות הנוגעות לנכס תרבות יציגו אנשי המקצוע האמונים על שמירת הנכס את עמדותיהם לפני בעלי עניין בנכס[7] על-פי אמות המידה המקצועיות בתחום התמחותם.

10. קבלת החלטות על אופן ביצוע פעולה כלשהי בנכס תרבות או בסביבתו תיעשה בשיתוף משמר (אחד או יותר) הבקיא בתחום המסוים שאליו משתייך נכס התרבות ובדרכים לשימורו.

11. ביצוע פעולות והתערבויות כלשהן בנכס תרבות ייעשה על-ידי משמר או בפיקוח משמר (אחד או יותר), הבקיא בתחום שאליו משתייך נכס התרבות והמיומן בביצוע הפעולות הנדרשות לשימורו.

12. לקראת ביצוע פעולות שימור בנכס תרבות ובמהלכן יהיה הצוות המטפל בנכס אחראי לתעד את המצב הקיים ואת כל אחד משלבי ההתערבות בנכס בתיק ייעודי לטיפול. תיק זה יכיל מידע על החלטת הטיפול המקדמית בנכס, וכן מידע מקצועי ומהימן על החומרים והשיטות שבהם בוצעו פעולות השימור. זאת כדי לאפשר תחזוקה נכונה של נכס התרבות, וטיפול מקצועי ובטוח בכל התערבות עתידית בנכס. תיק זה יישמר במקום מוסכם שייקבע על-ידי הצוות המטפל והרשות שבתחומה נמצא הנכס.

13. ארגונים האמונים על שימור המורשת ישאפו לפתח תכניות חינוך ופעילויות לחשיפה ולהנגשה של נכסי תרבות אשר בתחום אחריותם, ולהנחלה נאמנה של כל ערכיהם, רבדיהם ומשמעויותיהם לציבור הרחב.

   א. כל פעילות חשיפה והנגשה תיעשה מבלי לסכן את הנכס או לפגוע בצביונו, תוך כדי הנחיית הציבור לשמירה על נכס התרבות ולכיבוד מכלול המסורות הקשורות בו.

   ב. תכניות ופעילויות לחשיפה ולהנגשה של נכסי תרבות בעלי ערך רוחני, של נכסי תרבות המקודשים לדתות השונות, ושל נכסי תרבות בבעלות פרטית ייעשו בתיאום מלא עם מחזיקי הנכס, ללא פגיעה באופיו של הנכס ובמקום הימצאו וללא הפרעה לפעילות המתנהלת במקום.

   ג. תכניות חשיפה והנגשה של נכסי תרבות יגובשו בהתייעצות עם ארגונים נוספים שיש להם נגיעה לנכס, או מידע אודותיו.

14. כל ארגון ישאף להנהיג ניטור תקופתי של נכסי התרבות שבאחריותו, כדי לזהות סימני פגיעה או סכנה לנכס, וכדי לאפשר קביעת קדימויות לטיפול בנכסי התרבות.

15. בעת זיהוי של סכנה או נזק לנכס תרבות, לרבות סכנה העלולה להיגרם בשל שינוי בתנאי סביבתו, ידאג הארגון אשר הנכס נמצא בתחום אחריותו ליידע רשויות נוספות שיש להן נגיעה לנכס. זאת כדי לדון במשותף בדרכי פעולה ולפנות יחד לאנשי מקצוע המיומנים לטפל בנכס הפגוע או בגורם המסכן אותו.

16. כל ארגון על-פי תחום פעילותו ואחריותו ישקול להכין תכנית חירום למקרה אסון לשם הצלת נכסי התרבות שהוא מופקד עליהם.

17. כל ארגון ישאף לכלול בקווי מדיניותו ובתכניותיו ארוכות הטווח ייעוד משאבים ליישומם של עקרונות האתיקה בשימור המורשת בישראל.

האמונים על שימור המורשת

מקבלים בכבוד • משמרים בענווה • מוסרים נאמנה

ה. הערות

1 הסדנה נערכה במרכז לאתיקה במשכנות שאננים בירושלים. תכנית הסדנה כללה הרצאות, דיון בקבוצות ומושב מסכם. הגופים שהשתתפו בסדנה זו הם אלה: תכנית "ציוני דרך" במשרד ראש הממשלה; משרד הפנים, מינהל התכנון; משרד התרבות והספורט, רשות העתיקות; המשרד להגנת הסביבה, רשות הטבע והגנים; משרד החינוך; הוועד הישראלי לאונסקו; ארכיון המדינה; עיריית באר שבע; עיריית תל-אביב-יפו; אוניברסיטת בר אילן; אוניברסיטת חיפה; האוניברסיטה העברית; אוניברסיטת תל אביב; הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל; בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים; המרכז האקדמי לעיצוב ויצ"ו חיפה; קרן קיימת לישראל; המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל; איגוד המוזאונים ואיקו"ם ישראל; איקומוס ישראל; הארגון הישראלי לשימור נכסי תרבות; איגוד המתכננים בישראל; עמותת אדריכלים מאוחדים בישראל; איגוד אדריכלי הנוף; האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע.

2 חברי צוות הכתיבה (נרשמו לפי סדר א"ב של שמות המשפחה): דב אלון, אבנר אמירי, אורית בורטניק, גידי ברסלר, גיל גורדון, ורדה גרוס, צבי גרינהוט, מיכל הנקין, ירדנה ויזנברג, רות ליברטי-שלו, ארנון למפרום, דניאל מורגנשטרן, קרן מטרני, כמיל סארי, עדי סלע וינר, יעל פורמן-נעמן, מעיינה פליס, רבקה צבי, זהר צפון, אלישבע קמייסקי, נוגה ראב"ד, לריסה שניטקינד.

3 כגון: אמנת ברן להגנת יצירות ספרותיות ואמנותיות 1886/ 1948; חוקת ארגון האומות המאוחדות לענייני חינוך, מדע ותרבות (UNESCO 1945); אמנת האג להגנת נכסי תרבות בעת עימות מזוין 1954; תקנון המרכז הבינלאומי לחקר שימורם ושחזורם של נכסי תרבות, רומא 1956; אמנת ונציה לשימור ושיקום מונומנטים ואתרים 1964; אמנת אונסקו להגנת המורשת התרבותית והטבעית העולמית 1972.

4 בדומה להתמסדות המקצועות רפואה, עריכת דין, אדריכלות ואוצרות, ולתהליך היווצרות התמחויות, והתמחויות ייחודיות הדורשות לימוד והכשרה נוספים.

5 בערכים העיקריים של נכסי תרבות (קרי: יצירה או אתר טבעיים או מעשה ידי אדם, מסורת, חפץ או מסמך) מקובל להכליל כיום גם: ערך אדריכלי, טכנולוגי, אסתטי, לאומי, עממי, אתנו-אנתרופולוגי, דתי, ארכיוני וספרני, ארכיאולוגי, פרהיסטורי, זואולוגי או בוטני.

6 כגון: חברת החשמל, המכון הגאופיסי לישראל, משטרת ישראל, המשרד להגנת הסביבה, צה"ל, הרשות הארצית לכבאות והצלה, תאגידי מים.

7 רשויות, מוסדות תכנון, חברות פרטיות, יזמים, תורמים וכיו"ב.

أ. مقدمة

تمت صياغة هذا الميثاق في أعقاب ورشة عمل أقيمت في شباط من العام 2014 في القدس، بموضوع زيادة الوعي للأخلاقيات بين المسؤولين عن المحافظة على الإرث الحضاري في إسرائيل. شارك في الورشة ممثلون عن جهات حكومية، عمومية، أكاديمية ومهنية.[1]

اتفق المشاركون على إقامة طاقم كتابة،[2] وظيفته صياغة ميثاق يعكس الاعتراف بأهمية الأخلاقيات في المحافظة على التراث في إسرائيل، والذي سوف يعتمد على البنود التالية:

1. الإدراك بأن الحفاظ على الإرث الحضاري يعتمد على قيم احترام التراث، وعلى المسؤولية الأخلاقية للمجتمع في إسرائيل من أجل نقل التراث بكل صدق وإخلاص إلى الأجيال القادمة.

2. الفهم بأن الأخلاقيات تنص على التعامل الملائم مع الإرث الحضاري، ويوجه المسؤولين عن المحافظة على الإرث الحضاري للتصرف حسب قواعد الأخلاقيات المهنية في مجالهم-من أجل الحفاظ على التراث.

3. الاعتراف بمعاهدات، تصاريح وإعلانات منظمات مختلفة في البلاد والعالم، التي بحثت مسألة الأخلاقيات المهنية في المحافظة على التراث، واحترام محتوى هذه الوثائق.[3] تشدد هذه المعاهدات، التصريحات والاعلانات على المسؤولية المفروضة على المسؤولين عن الحفاظ على الموروث الحضاري ووظيفتهم في حماية التراث من خلال توجيه نشاط من يتقدم بطلب العمل، السلطات أو الجمهور.

4. الحفاظ على مميزات تراث كافة المجتمعات في إسرائيل، على فسيفساء القوميات، الديانات والثقافات المتعددة في الدولة، والتطرق بشكل مهني إلى تعددية أصحاب الشأن الذين لهم تأثير في المحافظة على التراث.

5. الوعي لمراحل تأسيس موضوع صيانة الأرث الحضاري التي حصلت في العالم، وبضمن ذلك تبلور مكاتب حكومية للإرث الثقافي وحماية التراث، لفتح مسارات أكاديمية لتدريس المحافظة على فروعها المتعددة، والاعتراف بالمحافظة كمهنة فيها تخصصات وتخصصات فرعية.[4]

إرث حضاري في هذه الوثيقة يعني عمل أو موقع طبيعي أو من صنع إنسان، تراث، غرض أو وثيقة، ذات قيمة تاريخية، فنية، علمية، اجتماعية، أو روحية (واحد أو أكثر).[5]

الحفاظ على التراث في هذه الوثيقة يعني حماية الإرث الحضاري، جذوره وأصوله، ونقله بأنواعه، معانيه وقيمه إلى الأجيال القادمة.

ب. أهداف الميثاق

1. الميثاق مخصص لكل العاملين في مجال صيانة التراث العام في إسرائيل بمختلف أشكاله، ومن ضمن نطاق صلاحيتهم وعملهم: اتخاذ القرارات، التخطيط، الإدارة، التوثيق، القيام بنشاطات الحفظ والتدخل في الإرث الحضاري أو في محيطها، تدريس، علم المكاتب، علم الأرشيف، الائتمان، تسهيل الوصول وتوريث الإرث الحضاري.

2. سوف يوجه الميثاق المسؤولين عن حفظ التراث، حسب مجالات صلاحيتهم، مسؤوليتهم، تخصصهم وتعريف الوظائف، من أجل اتخاذ قرارات مهنية وتطبيقها بكل ما يتعلق بالإرث الحضاري.

3. المعاهدة، سوف تزيد الوعي لأهمية تقوية الأخلاقيات المهنية بين المسؤولين عن الحفاظ على الإرث الحضاري في إسرائيل.

4. المعاهدة سوف تزيد من الوعي لأهمية الاحترام المتبادل بين الزملاء، وحيوية التعاون بين الخبراء من كافة المجالات من أجل حفظ التراث.

5. سوف تكون المعاهدة متاحة إلى الجمهور بشكل عام.

بحسب ما ذكر في المقدمة وبحسب أهداف المعاهدة فيما يلي تفصيل بخصوص الأسس والقواعد لمعاهدة الأخلاقيات في حفظ التراث في إسرائيل. المقدمة، أهداف الميثاق والملاحظات هي جزء لا يتجزأ من الميثاق.

ج. أسس المعاهدة

ثلاث أسس تشكل قاعدة متينة لأخلاقيات حفظ التراث :

الاعتراف بالإرث الحضاري، **فهم** الإرث الحضاري **والواجب** نحو الإرث الحضاري.

بناءً على هذه الأسس تضع أخلاقيات الصيانة السبيل والطريق العامة للتعامل مع الأرث الذي يجب الحفاظ عليه، هدف صيانته والوسائل لصيانة الأرث:

ماذا نحفظ، **لماذا** نحافظ، **وكيف** نحافظ.

إدراك ما الذي نحافظ عليه يعني إدراك وجود الإرث الحضاري وإدراك أهميته وقيمته.
إدراك قيمة الموروث الحضاري هي النظرة إليه على أنه ذو قيمة مستحقة للحفظ والتوريث إلى الأجيال القادمة، بما يشمل قيمه ومعانيه، إلى الأجيال القادمة.

فهم سبب المحافظة ينبع من التمييز في الماهية الإرث الحضاري وأهميته.
سوف يوجه هذا الفهم المسؤولين عن الحفاظ على الإرث الحضاري في القرار بخصوص القيم، المميزات أو الارتباطات المتنوعة التي ينبغي أن يتم حسبها حفظ هذا الإرث الثقافي.

واجب معرفة كيف نقوم بالمحافظة يدعونا إلى اختيار الوسائل الأفضل لحفظ الإرث الحضاري.
هذا الواجب سوف يوجه العاملين على صيانة الإرث الحضاري الى طرق الصيانة، والى كيفية تنفيذ طرق الصيانة، لكي يتم الحفاظ على الموروث الحضاري وفقا لماهيته وأهميته.

د. خطوط موجه

على أساس هذه المبادئ نعرض على مؤتمني حفظ التراث في إسرائيل خطوط موجه لطرق العمل، اتخاذ القرارات، التوثيق، المراقبة والمتابعة، والقيام بكل نشاط أي كان يتعلق بالإرث الحضاري.

1. المؤتمنون على صيانة التراث، سيحافظون بداية على الموروث الحضاري وعلى قيمه ذلك من باب احترام تراث الأجيال السابقة ومن خلال إدراك أهميته للمجتمع وضرورة نقله إلى الأجيال القادمة.

2. يتصرف مؤتمنو حفظ الإرث الحضاري بشكل متواضع وبحسب اعتبارات موضوعية ومن خلال الادراك بأن كل قرار يتعلق بالإرث الثقافي ومحيطه، وأي تدخل في الإرث الحضاري ومحيطه قد يمس بهذا الإرث وبصبغته.

3. النقاش بخصوص الاعتراف بالإرث الثقافي، وكذلك نقاش تفضيل طبقة معينة في هذا الإرث، سوف يتم من خلال فريق متخصص متعدد المجالات ذو معرفة في المجالات التي ينتمي إليها الإرث وفي المجالات القريبة منه، من أجل الحصول على رؤية واسعة وطويلة الأمد، تتيح اتخاذ قرارات مهنية بخصوص الإرث الحضاري.

   سوف يتم تحديد تركيبة فرق العمل وفقا لماهية الإرث الحضاري وقيمته، ووفقا التخصصات المطلوبة لغرض اتخاذ قرارات بخصوص الإرث. سوف يشارك في فرق العمل ممثلون ومتخصصون (واحد أو أكثر) من المجالات والتخصصات المفصلة فيما يلي:
   مؤرخ، مؤرخ فنون، عالم آثار، عالم طبقات الأرض، عالم البشريات، عالم دين، رجل دين، واحد أو أكثر، محافظ، مصمم معماري، مؤتمن، مهندس وخبراء آخرين حسب الحاجة.
   ممثل السلطة التي في نطاقها يتواجد الإرث الحضاري وممثلو السلطات أو منظمات أخرى لها صلة بالإرث، ممثل عن كل واحد من وزارات الحكومة التي لها صلة بالإرث، ممثل السلطات المحلية/البلدية، ممثل الجمهور.
   اتخاذ القرار بخصوص المواقع سوف تُتخذ بشكل موضوعي بعد الاستشارة مع المسؤولين عن الوقاية والأمن.[6]

4. التعلم والبحث سوف يشكلان قاعدة ومطلب أساسي في كل اتخاذ لقرار بخصوص الاعتراف بالإرث الحضاري، وتفضيل الحفاظ على طبقة معينة أو هدف معين في الإرث الحضاري، ولكل قرار يتخذ بخصوص التدخل في الإرث الحضاري، ماهيته وهدفه.

5. يتم التعلم والبحث من خلال تعاون وعلاقات متبادلة بين الخبرة المكتسبة في العمل الذي يتم في المواقع وفي مختبرات الصيانة وبين المعرفة المكتسبة في مجال الصيانة في المؤسسات الأكاديمية، بحيث يقوي كل منهما الآخر من أجل الحفاظ على التراث في إسرائيل.

6. مرحلة اتخاذ القرار بخصوص الاعتراف أو عدم الاعتراف بالإرث الحضاري، وكذلك بخصوص تفضيل طبقة أو هدف معين من الإرث الحضاري سوف يوثق ويشكل مفصلا في تاريخ الإرث. سوف يتم حفظ الوثيقة التي توثق مرحلة اتخاذ القرار في أرشيف متاح للجمهور.

7. يسعى مؤتمنو حفظ الإرث الحضاري للوصول إلى مستوى عال من المعرفة ويلتزمون بالمثابرة على التعلم، من أجل الإطلاع على آخر النظريات وأسس المحافظة، وكذلك آخر التجديدات في التقنيات والمواد.

8. ينبغي على مؤتمني حفظ الإرث الحضاري استشارة زملائهم والمتخصصين في مجالات مكملة وأن يعملوا بالتعاون مع خبراء في المجال المطلوب، كي يتم اتباع طرق العمل الأفضل والأكثر ملائمة للمحافظة على الإرث الحضاري.

9. يعرض المتخصصون مؤتمني حفظ الإرث مواقفهم في مسيرة اتخاذ القرارات التي تتعلق بالإرث الثقافي أمام أصحاب الشأن بالنسبة للإرث٧ وفقا المعايير المهنية في مجال تخصصهم.

10. سوف يتم اتخاذ القرارات بالنسبة لكيفية تنفيذ أي نشاط معين في الإرث الحضاري أو في بيئته بالتعاون مع محافظ (واحد أو اكثر) الضليع في المجال المعين الذي ينتمي إليه الإرث الحضاري وسبل الحفاظ عليه.

11. القيام بعمل صيانة وتدخلات أيا كانت في الأرث الحضاري يجب ان تتم بيد مهني صيانة او بمراقبة مهني صيانة (واحد أو أكثر)، مختص في المجال الذي ينتمي إليها الإرث الحضاري وخبير بالقيام بالنشاطات المطلوبة للحفاظ.

12. قبيل البدأ بأعمال الصيانة في الأرث الحضاري وخلالها سوف يكون الطاقم الذي يعتني بالإرث الثقافي مسؤولا عن توثيق الوضع القائم وكل مرحلة من مراحل التدخل في الرمز أو الكنز الحضاري من خلال ملف مخصص للمعالجة. سوف يحتوي هذا الملف على معلومات عن قرار معالجة الإرث، وكذلك معلومات مهنية وموثوقة عن المواد والطرق التي نفذت للمحافظة على الإرث. هذا لإتاحة صيانة سليمة للإرث الثقافي، ومعالجة مهنية وآمنة في كل تدخل مستقبلي. سوف يتم حفظ هذا الملف في مكان متفق عليه يحدد من قبل الطاقم المعالج والسلطة التي يتبع لها هذا الرمز الثقافي.

13. المنظمات المسؤولة عن الحفاظ على الإرث الحضاري سوف تهدف الى تطوير برامج تربوية ونشاطات لكشف وتسهيل الوصول إلى الموروث الحضاري الموجودة تحت مسؤوليتهم، وتوريث كافة قيمها، طبقاتها ومعانيها إلى عموم الجمهور.

أ. يتم القيام بأي نشاط كشف وتسهيل للوصول من دون تعريض الإرث إلى خطر أو المس بصبغته، مع توجيه الجمهور للحفاظ على الإرث الثقافي واحترام مجمل التقاليد المتعلقة به.

ب. نشاطات وبرامج كشف وعرض للجمهور مواقع التراث ذات القيمة الروحية، أو الرموز الثقافية المخصصة لأديان مختلفة، ولرموز ثقافية ذات ملكية خاصة، يجب تنسيقها بشكل كامل مع أصحاب المواقع، من دون المس بطبيعة العقار ومكان وجودة ومن دون تشويش لسير الأمور في المكان.

ج. تتم بلورة برامج الكشف وتسهيل التوصيل للرموز الثقافية بالتشاور مع منظمات إضافية لها علاقة بالإرث الثقافي أو معلومات عنه.

14. كل منظمة تسعى للقيام بمتابعة دورية على الإرث الثقافي الموجود تحت مسؤوليتها، للتعرف على علامات مس أو خطر على الإرث، ولتحديد أولوية لمعالجة الإرث الثقافي.

15. عند التعرف على خطر أو ضرر للإرث الثقافي، يشمل خطر قد يحدث نتيجة لتغير في الظروف البيئية، سوف تحرص المنظمة الذي يقع الإرث تحت مسؤوليتها على تبليغ السلطات المعنية الإضافية. هذا لمناقشة سبل العمل بشكل مشترك والتوجه سوية إلى الجهات المهنية لمعالجة الإرث المصاب أو العامل الذي يشكل خطرًا على هذا الإرث.

16. على كل منظمة حسب مجال عملها ومسؤوليتها أن تقوم بتحضير برنامج طوارئ تحسبًا لوقوع كارثة من أجل انقاذ الإرث الثقافي الموجود تحت مسؤوليتها.

17. تسعى كل منظمة لأن تشمل في سياستها وببرامجها طويلة الأمد تخصيص موارد لتطبيق أسس الأخلاقيات في الحفاظ على التراث في إسرائيل.

المسؤولون عن الحفاظ على التراث

يتقبلون باحترام • يحافظون بتواضع • يسلمون بمصداقية

٥. ملاحظات

1. جرت الورشة في مركز الأخلاقيات في "مشكنوت شأنانيم" في القدس. شمل برنامج ورشة العمل محاضرات، نقاش في مجموعات وتعليقات ملخصة. الجهات التي شاركت في هذه الورشة هي: برنامج "تسيوني ديرخ" في مكتب رئيس الحكومة: وزارة الداخلية، سلطة التخطيط، وزارة الرياضة والثقافة، سلطة الآثار، وزارة حماية البيئة، سلطة حماية الطبيعة والحدائق، وزارة الثقافة والتعليم، لجنة أونسكو الإسرائيلية، أرشيف الدولة، بلدية بئر السبع، بلدية تل-أبيب، جامعة بار إيلان، جامعة حيفا، الجامعة العبرية، جامعة تل-أبيب، التخنيون- المعهد التكنولوجي في إسرائيل، بتسلئيل أكاديمية للفنون والتصميم في القدس، المركز الأكاديمي للتصميم ڤيتسو حيفا، كيرن كييمت إسرائيل، مجلس المحافظة على مواقع التراث في إسرائيل، المتاحف وايكوم إسرائيل، إيكوموس إسرائيل، المنظمة الإسرائيلية للمحافظة على الإرث الثقافي، جمعة المصممين المعماريين المتحدين في إسرائيل، اتحاد مصممو المنظر الطبيعي، الجمعية الإسرائيلية للأرشيف والمعلومات.

2. أعضاء طاقم الكتابة (سجلت الأسماء حسب الأبجدية): دوڤ إلون، أڤنير أميري، أوريت بورنتيك، جيدي برسلر، جيلي جوردون، ڤاردا جروس، تسڤي جرينهورت، ميخال هنكين، يردينا ڤيزنبرج، روت ليبرتي-شيلو، أرنون لمفروم، دنيئيل مورجنشتاين، كيرن متراني، كميل ساري، عدي سِلع وينر، يعيل فورمن نعمن، معيانا فِليس، رفقة تشفي، زوهر تسفون، إلشڤع كميسكي، نوجا رابد، لريسا شنيتكيند.

3. مثل: معاهدة برن لحماية الأعمال الأدبية والفنية 1886/ 1948، معاهدة هاج لحماية الإرث الثقافي في حالات القتال المسلح 1954، نظم المركز الدولي لدراسة وحفظ وترميم الإرث الثقافي، روما 1956، معاهدة ڤنيسيا (البندقية) للمحافظة وترميم الآثار والمواقع 1964، وثيقة أونيسكو لحماية الإرث الثقافي والطبيعي العالمي 1972.

4. على غرار اتحادات مهن الطب، المحاماة، التصميم المعماري والمؤتمنين، ومسيرة التكون والتخصص، وتخصصات معينة التي توجب مقدار إضافي من التعلم والتأهيل.

5. في القيم الرئيسية للإرث الثقافي (أي: عمل أو موقع طبيعي أو من صنع الانسان، تراث، غرض أو وثيقة) من المتبع اليوم أيضا شمل: قيمة معمارية، تقنية، جمالية، قومية، شعبية، اثنية-بشرية، دينية، أرشيفية ومكتبية، أثرية، قبل تاريخية، حيوانية أو نباتية.

6. مثل: شركة الكهرباء، المعهد الجيوفيزيائي في إسرائيل، شرطة إسرائيل، وزارة حماية البيئة، جيش الدفاع، السلطة الوطنية للإطفاء والإنقاذ، وشركات المياه.

7. سلطات، مؤسسات تخطيط، شرك خصوصية، مبادرون، متبرعون والخ.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

State of Israel
Ministry of Education
מדינת ישראל
משרד החינוך
دولة إسرائيل
وزارة التربية والتعليم

הוועד הישראלי לאונסקו
Israel National Commission for UNESCO
اللجنه الاسرائيلية اليونسكو

אמנה לאתיקה

בשימור המורשת בישראל

ירושלים | ישראל | 2016

ميثاق أخلاقيات

صيانة التراث في إسرائيل

أورشليم القدس | إسرائيل | 2016

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

State of Israel
Ministry of Education
מדינת ישראל
משרד החינוך
دولة إسرائيل
وزارة التربية والتعليم

הוועד הישראלי לאונסקו
Israel National Commission for UNESCO
اللجنه الاسرائيلية اليونسكو

Charter on Ethics

of Heritage Conservation in Israel

Convention d’éthique

de Conservation du patrimoine en Israël

Jerusalem | Israel

A. Introduction

This Charter has been formulated following a workshop, held in February 2014 in Jerusalem, that aimed to raise ethical awareness among those entrusted with the conservation of cultural assets in Israel. The workshop was attended by representatives of governmental, public, academic and professional institutions.[1]

Workshop participants agreed on the establishment of a team[2] tasked to compose a basic document that will affirm the importance of ethics in designing the path of heritage conservation in Israel, and will be based on the following fundamental premises:

1. Recognition that conservation of cultural assets is founded on the values of respect for the heritage and moral responsibility on the part of the society in Israel to faithfully transmit that heritage to future generations.
2. Understanding that ethics of conservation shapes the appropriate attitude toward cultural assets, and guides those entrusted with the conservation of cultural assets to act in accordance with the professional ethics of their field, for the sake of heritage conservation.
3. Recognition of agreements, declarations and proclamations made by Israeli and international organizations that have already addressed the issue of ethics of heritage conservation, and honoring the contents of these documents.[3] These agreements, declarations and recommendations emphasize the responsibility borne by those entrusted with conservation of cultural assets and their role in protecting the heritage by steering the activity of commissioning entities, authorities and the public.
4. Preservation of the uniqueness of Israel's public heritage, encompassing its entire mosaic of nations, religions and cultures, while maintaining an informed approach toward the multiplicity of stakeholders that have an impact on the conservation of heritage in Israel.
5. Acknowledgement of the institutionalization of heritage conservation occurring worldwide, including the establishment of government ministries of cultural assets and heritage protection, the creation of academic frameworks for the study of conservation and its various branches, and the recognition of conservation as a profession that includes specialties and subspecialties.[4]

Cultural asset in this document refers to a natural or a man-made creation or site, a tradition, an object or a document that has historical, artistic, scientific, social or spiritual value (one or more of the above).[5]
Heritage conservation in this document refers to the protection of cultural assets, their origins and sources, and to the transmission of the various types of these assets, their meanings and their values, to future generations.

B. Objectives of the Charter

1. The Charter is intended for those entrusted with the conservation of Israel's public heritage encompassing all its facets and values, whose areas of authority and activity include: decision-making, planning, management, documentation, conservation and intervention related to cultural assets or their environment, teaching, librarianship, archiving, curatorship, imparting and promoting accessibility to cultural heritage assets.
2. The Charter will guide those entrusted with heritage conservation in accordance with their areas of authority, responsibility, specialization and role, to ensure informed decision-making and implementation processes with regard to cultural assets.
3. The Charter will increase awareness of the need to reinforce professional ethics among those entrusted with the conservation of cultural assets in Israel.
4. The Charter will raise awareness of the importance of mutual respect between colleagues, and of the necessity of cooperation between experts in all fields, for the sake of heritage conservation.
5. The Charter will be accessible to the public at large.

In accordance with the statements aforementioned in the Introduction, and with the Charter Objectives, the basic principles and guidelines of the Charter on Ethics of Heritage Conservation in Israel are presented hereafter. The Introduction, the Objectives of the Charter, and the Endnotes are integral parts of the Charter.

C. Basic principles of the Charter

Three basic principles constitute a strong foundation for the ethics of conservation:

The **Recognition** of the cultural asset, the **understanding** of the cultural asset, and the **obligation** toward the cultural asset.

Based on these principles, the ethics of conservation delineates a comprehensive and inseparable means of considering the asset deemed worthy of conservation, the purpose of the asset's conservation, and the manner of its conservation:

What is to be conserved, **for what purpose** it is to be conserved, and **how** it is to be conserved.

Recognition of what is to be conserved refers to awareness of the cultural asset's existence and value.

Recognition of a cultural asset's value is the perception of the asset as worthy of conservation and of being transmitted, with all of its values and meanings, to future generations.

Understanding for what purpose a cultural asset is to be conserved entails identification of the asset's essence and understanding of its purpose.

This understanding will guide those entrusted with conservation of cultural assets in deciding which of the cultural asset's values, facets or contexts will determine the mode of its conservation.

The obligation to know how to conserve requires the selection of the best means of preserving the cultural asset.
This obligation toward the cultural asset will guide those entrusted with conservation of cultural assets regarding the mode of conserving the asset, and the implementation of the conservation measures, so as to safeguard the cultural asset in accordance with its values and purpose.

D. Guidelines

Based on these fundamental principles, those entrusted with heritage conservation in Israel are presented with guidelines pertaining to the mode of conduct, decision-making, documentation, monitoring and follow-up, and regarding any action related to cultural assets.

1. Those entrusted with the conservation of cultural assets will, first and foremost, protect the cultural asset and its values, out of respect for the heritage of past generations, in recognition of its importance to society, and of the necessity of its transmission to future generations.
2. Those entrusted with the conservation of cultural assets will act humbly and exercise discretion, out of awareness that any decision affecting the cultural asset and is environment, and any intervention upon the cultural asset or its environment, could compromise the asset's integrity or character.
3. Deliberations regarding the recognition of a cultural asset, or the prioritization of a specific facet or designation of a cultural asset, will be conducted by an assigned, multidisciplinary team consisting of persons knowledgeable in the fields to which the asset belongs and in related disciplines, to provide the broad and long-term view necessary for informed decision-making concerning the cultural asset.

The composition of the teams will be determined by the nature and values of the cultural asset, and by the specializations required for decision-making with regard to the asset. The teams will include one or more representatives and practitioners from the following fields and professions:
Historian, art historian, archeologist, geologist, anthropologist, theologian, clerics of one or more faiths, conservator, architect, curator, engineer, and other experts as needed.
A representative of the authority in which the cultural asset is located, and representatives of additional authorities or organizations relevant to the asset; a representative of each government ministry relevant to the asset; a representative of municipal/local authorities, a public delegate.
Decisions pertaining to sites will be made in accordance with their characteristics, after consultation with representatives of the entities responsible for safety and security.[6]

4. Study and research will be the basis and prerequisite for any decision regarding recognition of a cultural asset, prioritization of a specific aspect or purpose of a cultural asset, or for any decision on intervening upon a cultural asset, its essence or purpose.

5. Study and research will be conducted in cooperation and reciprocity, gathering the experience amassed through works performed on-site and in conservation laboratories, and the knowledge accumulated in the area of conservation within the academic institutions, in a synergistic manner to ensure the conservation of heritage in Israel.

6. The decision-making process regarding recognition or non-recognition of a cultural asset, or the prioritization of an aspect or purpose of a cultural asset, will be documented and will constitute a chapter in the asset's history. The document describing the process of the decision-making will be kept in a publicly-accessible archive.

7. Those entrusted with the conservation of cultural assets, across their various roles and specializations, will aspire to achieve an optimal level of knowledge and will be committed to continuous learning, so as to keep up to date with the theory and principles of conservation, and being informed about state-of-the-art materials and techniques.

8. Those entrusted with the conservation of cultural assets will consult with colleagues and professionals in complementary fields, and will cooperate with specialists in the required area of expertise, to ensure that the best and most appropriate actions are taken to preserve the cultural asset.

9. During the decision-making process concerning a cultural asset, the professionals entrusted with its conservation will present their positions to the asset's stakeholders[7] in accordance with the professional standards of their areas of specialization.

10. The undertaking of decisions concerning the manner of conducting an intervention upon a cultural asset or its environment will be made in cooperation with a conservator (one or more) who has expertise in the area related to the cultural asset, and is knowledgeable about the ways of its preservation.

11. Any actions or interventions related to a cultural asset will be done by a conservator or under the supervision of a conservator, (one or more) who has expertise in the field to which the cultural asset belongs and the appropriate skills for carrying out the actions required for its conservation.

12. Prior to, and during the process of conservation of a cultural asset, the staff intervening with the asset will be responsible for documenting the current state of the asset and each of the intervention stages in a dedicated intervention file. This file will contain information relating to the preliminary decision regarding the intervention, as well as reliable professional information on the materials and methods used during conservation process. This is to enable proper maintenance of the cultural asset, and a professional and safe eventual intervention on the asset. This file will be kept in a place agreed upon by the conservation team and the authority in which the asset is located.

13. Organizations entrusted with heritage conservation will strive to develop educational programs and activities that ensure exposure and access to the asset under their responsibility, and will faithfully transmit all of the asset's values, facets and meanings to the public at large.

    A. Any activity related to the exposure of the cultural asset and to promoting its accessibility will be conducted in a way that does not endanger the asset or compromise its character, and while providing the public with directions for preserving the cultural asset and respecting all the traditions associated therewith.

    B. Programs and activities for exposure and for promoting the accessibility to cultural assets of spiritual value, cultural assets sacred to the various faiths, and privately-owned cultural assets, will be established in full coordination with the asset holders, without compromising the asset's character and the place where the asset is located, and without interfering with the ongoing activities held at the site.

    C. Programs for exposure and access to cultural assets will be developed in consultation with additional organizations of relevance to the asset, or that possess information about it.

14. Organizations will strive to institute periodic monitoring of the cultural assets for which they are responsible, to detect signs of damage or danger to said assets, and to facilitate priority-setting for the assets' care.

15. When detecting a danger or damage to a cultural asset, including an eventual danger that could be caused by a change in the asset's environmental conditions, the organization responsible for the asset will inform other authorities relevant to the asset. This is to permit a collaborative reflection on the actions to be undertaken and to enable the parties to jointly contact professionals having the appropriate skills to intervene with the damaged asset or with the cause that is endangering it.

16. Each organization, in accordance with its area of activity and responsibility, will consider drawing up an emergency preparedness plan to safeguard the cultural assets under its custody.

17. Each organization will strive to include in its policies and long-term plans, resources for implementing the principles of ethics of heritage conservation in Israel.

Those entrusted with Heritage Conservation

Receive with Respect ● Conserve with Humility ● Transmit with Fidelity

Notes

1 The workshop was held at the Jerusalem Center for Ethics. Mishkenot Sha'ananim. The workshop program included lectures, group discussion and a concluding session. Entities that participated in the workshop were: the "Milestones" program in the Prime Minister's Office; Ministry of the Interior, Planning Administration; Ministry of Culture and Sport, Antiquities Authority; Ministry of Environmental Protection, Nature and Parks Authority; Ministry of Education, Israel National Commission for UNESCO; Israel State Archives; Be'er-Sheva Municipality; Tel Aviv-Jaffa Municipality; Bar-Ilan University; University of Haifa; the Hebrew University of Jerusalem; Tel Aviv University; the Technion – Israel Institute of Technology; Bezalel Academy of Arts and Design, Jerusalem; the WIZO Haifa Academy of Design and Education; Jewish National Fund; Council for Conservation of Heritage Sites in Israel; Association of Museums and ICOM Israel; ICOMOS Israel; Israel Society for the Conservation and Preservation of Cultural Property; Israel Designers Association; Israel Association of United Architects; Israeli Association of Landscape Architects; Association of Israeli Archivists.

2 Writing team (listed in alphabetical order by last name): Dov Alon, Avner Amiri, Orit Bortnik, Gidi Bresler, Maayana Fliss, Yael Fuhrmann-Naaman, Gil Gordon, Zvi Greenhut, Varda Gross, Michal Hankin, Elisheva Kamaisky, Arnon Lammfromm, Ruth Liberty-Shalev, Keren Metrany, Daniel Morgenstern, Noga Ravad, Kamil Sari, Adi Sela Wiener, Larisa Shnitkind, Zohar Tzafon, Rivka T. Sevy, Yardena Wiesenberg.

3 For example: the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works 1886/1948; the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict 1954; Statutes of the International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property 1956; the Venice Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites 1964; the UNESCO Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage 1972.

4 As with the professionalization of medicine, law, architecture and curatorship, and the emergence of specialties and distinct sub-specialties that require additional studies and training.

5 Primary values of cultural assets (i.e.: natural or man-made works or sites, traditions, objects or documents) today commonly include: architectural, technological, aesthetic, national, popular, ethno-anthropological, religious, archival/librarian, archeological, prehistoric, zoological or botanical values.

6 For example: Israel Electric Corporation, Geophysical Institute of Israel, Israel Police, Ministry of Environmental Protection, IDF, Israel Fire and Rescue Authority, water and sewerage corporations.

7 Authorities, planning institutions, private companies, developers, donors, and the like.

A. Introduction

La présente convention a été rédigée suite à un atelier qui s'est déroulé à Jérusalem en février 2014, avec pour but l'accroissement de la prise de conscience de l'éthique des responsables garants de la conservation du patrimoine culturel en Israël. Les participants à cet atelier comprenaient des représentants d'organismes nationaux, publics, académiques et professionnels.[1]

Les participants à l'atelier ont accepté de former une équipe[2] chargée de rédiger un document fondamental reconnaissant l'importance de l'éthique dans la manière de conserver le patrimoine en Israël, en s'appuyant sur les principes suivants :

1. La reconnaissance du fondement de la conservation des biens culturels sur les valeurs du respect du patrimoine et sur la responsabilité morale de la société israélienne de transmettre intégralement ce patrimoine aux générations futures.
2. La compréhension du rôle de l'éthique de conservation laquelle dicte les rapports appropriés vis-à-vis des biens culturels et guide les responsables de la conservation des biens culturels pour agir conformément aux principes de l'éthique professionnelle de leur domaine, pour le bien de la conservation du patrimoine.
3. La connaissance des conventions, des déclarations et des annonces des divers organismes d'Israël, ainsi que de ceux des autres pays de par le monde, qui ont déjà été prescrites concernant l'éthique de la conservation du patrimoine, ainsi que le respect du contenu de ces documents.[3] Ces conventions, déclarations et annonces soulignent la responsabilité qui repose sur les responsables de la conservation des biens culturels et l'implication de ceux-ci dans la sauvegarde du patrimoine, au moyen de directives encadrant l'activité des commanditaires de travaux, des autorités ou du public.
4. La préservation de la spécificité du patrimoine commun d'Israël, de la mosaïque des ethnies, des religions et des cultures qui y sont représentées, et une attitude intelligente et réfléchie vis-à-vis des multiples intervenants qui influent sur la conservation du patrimoine en Israël.
5. La conscience que le domaine de la conservation du patrimoine dans le monde suit un processus institutionnel, qui inclut, entre autres, l'établissement de ministères des biens culturels et de la conservation du patrimoine, l'ouverture des filières académiques d'enseignement des diverses professions de la conservation, et la reconnaissance que la conservation est une discipline qui inclue des spécialités générales et des spécialités plus spécifiques.[4]

Bien culturel dans ce document, désigne une œuvre ou un site, naturels ou manufacturés par l'homme, une tradition, un objet ou un document, qui présente une valeur historique, artistique, scientifique, sociale ou spirituelle (une ou plusieurs de ces valeurs).[5]

Conservation du patrimoine dans ce document désigne la préservation des biens culturels, leurs racines et leurs origines, et la transmission des diverses sortes de ces biens, leurs significations et leurs valeurs, aux générations futures.

B. Les objectifs de la convention

1. La convention s'adresse à tous les responsables garants de la conservation du patrimoine commun en Israël, de ses aspects et de ses valeurs, dont les compétences dans l'exercice de leur autorité et de leur action comprennent : les prises de décision, la planification, la gestion, la documentation, la réalisation d'opérations de conservation et d'intervention sur les biens culturels ou leur environnement, l'éducation, les acquisitions de bibliothèques, l'archivage, le commissariat des collections, l'organisation de l'accès aux biens culturels et leur transmission.
2. La convention guidera les responsables garants de la conservation du patrimoine, selon le domaine dans lequel s'exerce leur autorité, leur responsabilité, leurs compétences, et fixera la définition de leurs fonctions, sur la manière de prendre des décisions réfléchies et de les réaliser, pour tout ce qui est lié aux biens culturels.
3. La convention visera à renforcer la conscience du besoin de renforcer l'éthique professionnelle des responsables garants de la conservation des biens culturels en Israël.
4. La convention visera à renforcer la conscience de l'importance du respect mutuel entre collègues et l'importance capitale de la collaboration entre spécialistes de tous les domaines liés à la conservation du patrimoine.
5. La convention devra être accessible au grand public.

Ci-dessous sont énoncés les principes et les lignes directrices de la convention d'éthique du patrimoine en Israël, conformément à ce qui a été exprimé dans l'introduction et les objectifs de la convention. L'introduction, les objectifs de la convention et les notes constituent des parties intégrantes de la convention.

C. Les principes de la convention

Trois principes constituent la base solide de l'éthique de conservation :

La reconnaissance du bien culturel, **la compréhension** du bien culturel et **l'obligation** vis-à-vis du bien culturel.

Sur la base de ces principes, l'éthique de conservation constitue un mode d'attitude vis-à-vis du bien culturel digne de conservation, du but de la conservation et de la manière de conserver ce bien :

Ce que l'on conserve, **pourquoi** on conserve et **comment** on conserve.

La reconnaissance de ce qui doit être conservé signifie prendre conscience de l'existence d'un bien culturel et reconnaître sa valeur.

Reconnaître la valeur d'un bien culturel signifie le considérer comme digne d'être conservé et transmis, avec ses valeurs et ses significations, aux générations futures.

La compréhension de pourquoi on conserve découle de l'évaluation de la nature et de la compréhension de l'objet du bien culturel. Cette compréhension les guidera les responsables garants de la conservation des biens culturels dans la manière de mener à bien cette conservation lors de la prise de décision, notamment sur lesquels de ses divers aspects et valeurs réaliser la conservation du bien culturel.

L'obligation de savoir comment conserver conduit à sélectionner les meilleurs moyens pour réaliser la conservation du bien culturel.

Cette obligation vis-à-vis du bien culturel guidera les responsables garants de la conservation des biens culturels dans la manière de mener à bien cette conservation et le choix des méthodes d'exécution des opérations de conservation, afin de conserver le bien culturel en conformité avec sa nature et ses valeurs.

D. Lignes directrices

Sur la base des principes fondamentaux énoncés, des lignes directrices sont présentées aux responsables garants de la conservation du patrimoine en Israël concernant les manières de procéder, de prendre des décisions, de documenter, de superviser et mettre en œuvre le suivi de la réalisation de toute opération relative aux biens culturels.

1. Les responsables garants de la conservation des biens culturels devront en priorité sauvegarder le bien culturel et ses valeurs dans le respect des générations passées qui ont créé le patrimoine concerné et dans la reconnaissance de son importance pour la société et de l'impératif de le transmettre aux générations futures.
2. Les responsables garants de la conservation des biens culturels devront se comporter humblement et agir judicieusement, conscients que toute décision, concernant un bien culturel et son environnement, et toute intervention sur un bien culturel et son environnement risque de porter atteinte à l'intégrité et au caractère de ce bien.
3. Les délibérations pour reconnaître un bien culturel et sur le choix préférentiel d'un certain aspect ou d'un certain objet considéré comme bien culturel sont à mener au sein d'une équipe pluridisciplinaire constituée spécialement, dont les membres ont des connaissances dans les domaines auxquels appartient le bien en question et les domaines qui s'y rapportent, afin d'obtenir une vision étendue et à longue portée, permettant de prendre une décision réfléchie concernant le bien culturel.

    La composition des équipes devra être déterminée en fonction de la nature et des valeurs du bien culturel, ainsi que des spécialisations requises pour prendre les décisions concernant le bien culturel. A ces équipes participeront des représentants et des professionnels (un ou plus) des domaines et des disciplines ci-dessous:

    Historien, historien de l'art, archéologue, géologue, anthropologue, théologien, prêtre(s) d'une ou de plusieurs religions, conservateur, architecte, commissaire de collection, ingénieur et autres spécialistes selon les besoins spécifiques.

    Un représentant de l'autorité responsable du lieu où se trouve le bien culturel, des représentants d'autres autorités ou organismes pour lesquels ce bien présente de l'intérêt, un représentant de chacun des ministères intéressés par ce bien, un représentant des autorités municipales/communales, un représentant du public.

    Les décisions concernant les sites seront prises selon les cas, après concertation avec les représentants des organismes responsables de la sûreté et de la sécurité.[6]

4. Les études et la recherche constitueront une exigence préliminaire pour construire la base à toute prise de décision concernant la reconnaissance d'un bien culturel et la préférence pour la conservation d'un certain aspect ou d'une certaine signification d'un bien culturel, ainsi qu'à toute prise de décision concernant une intervention sur un bien culturel, sa nature et son objectif.
5. Les études et la recherche seront menées sur une base de collaboration et de considérations mutuelles entre, d'une part, l'expérience amassée au cours de travaux effectués sur les sites et dans les laboratoires de conservation et, d'autre part, les connaissances acquises dans le domaine de la conservation dans les institutions académiques, de façon à ce qu'elles se complètent et se renforcent les unes les autres pour la préservation du patrimoine d'Israël.
6. Le processus de prise de décision, concernant la reconnaissance ou non d'un bien culturel ou pour préférer un aspect ou la signification d'un bien culturel, doit être documenté et constituer un chapitre de l'histoire de ce bien. La documentation de la prise de décision sera conservée dans une archive accessible au public.
7. Les responsables garants de la conservation d'un bien culturel devront, selon leurs fonctions et leur domaine de compétences, chercher à atteindre le meilleur niveau de connaissances et se dévouer à apprendre constamment, afin d'être au courant des développements dans les théories et les principes de conservation, ainsi que des nouveautés dans les techniques et les matériaux.
8. Les responsables garants de la conservation d'un bien culturel devront se concerter avec leurs collègues et avec les professionnels des domaines complémentaires et ils devront travailler en collaboration avec des spécialistes compétents adéquats, afin d'adopter les meilleurs moyens de conservation appropriés au bien culturel.
9. Dans le processus de prise de décisions relatives à un bien culturel, les professionnels responsables de la conservation de ce bien devront présenter leurs positions aux parties intéressées[7] en fonction des normes professionnelles dans le domaine de leur spécialité.
10. La prise de décision concernant la méthode de réalisation d'une opération quelle qu'elle soit sur un bien culturel ou son environnement doit se faire avec la collaboration d'un conservateur (ou plusieurs), ayant les compétences requises dans le domaine auquel appartient le bien culturel en question et la connaissance des moyens à employer pour sa conservation.
11. La réalisation d'opérations et d'interventions quelles qu'elles soient sur un bien culturel doit être effectuée par un conservateur (ou plusieurs) ou sous la supervision d'un conservateur compétent dans le domaine auquel appartient le bien en question et expérimenté dans l'accomplissement des opérations nécessaires à sa conservation.
12. En vue d'une opération pour la conservation d'un bien culturel et au cours de celles-ci, l'équipe intervenant sur ce bien assumera la responsabilité de documenter l'état initial et toutes les étapes de l'intervention, dans un dossier consacré à cette opération. Ce dossier devra contenir les renseignements concernant la décision préliminaire de procéder à l'opération, ainsi que des informations professionnelles et fiables concernant les matériaux et les méthodes au moyen desquels a été faite l'opération de conservation. Cela permettra d'assurer correctement la maintenance du bien culturel et de procéder de

manière professionnelle et sûre lors de toute intervention future sur ce bien. Ce dossier devra être conservé dans un endroit convenu, déterminé par l'équipe d'intervention et l'autorité en charge de ce bien.

13. Les organismes responsables garants de la conservation du patrimoine doivent œuvrer à développer des programmes éducatifs et des activités visant à divulguer l'existence des biens culturels se trouvant sous leur responsabilité, les rendre accessibles et à transmettre l'intégralité de leurs valeurs, de leurs aspects et leur signification au grand public.
   A. Toute opération de divulgation et d'aménagement permettant l'accessibilité au public doit se faire sans mettre en danger le bien culturel et sans atteinte à sa nature, et en informant le public des directives relatives à la protection du bien culturel et le respect de l'ensemble des traditions qui y sont liées.
   B. Les programmes et les activités de divulgation et d'accessibilité au public de biens culturels ayant une valeur spirituelle, de biens culturels sacrés pour les différentes religions et de biens culturels de propriété privée doivent être menés en coopération complète avec les propriétaires de ces biens, sans atteinte à leur nature, à l'endroit où ils se trouvent et sans entraver les activités qui s'y déroulent.
   C. Les programmes de divulgation et d'accessibilité au public d'un bien culturel devront être préparés en concertation avec d'autres organismes intéressés par ce bien ou qui possèdent des informations à son sujet.
14. Tout organisme doit viser à instituer une inspection régulière des biens culturels qui sont sous sa responsabilité, afin de déceler des signes de dégradation ou de danger pour ce bien et de permettre de déterminer des priorités d'intervention le concernant.
15. Lors de l'identification d'un danger ou d'une dégradation d'un bien culturel, y compris un risque possible dû à des changements des conditions de son environnement, l'organisme sous sa responsabilité duquel se trouve ce bien doit en informer les autres autorités intéressées. Cela permettra de délibérer ensemble sur les moyens d'action et de faire appel ensemble aux professionnels compétents pour s'occuper du bien endommagé ou du facteur qui le menace.
16. Tout organisme, selon son domaine d'opération et de responsabilité, doit envisager la planification d'un programme d'urgence en cas de catastrophe, afin de sauver les biens culturels dont il a la charge.
17. Tout organisme doit œuvrer à inclure dans les lignes de sa politique et de ses programmes à long terme, des ressources pour la mise en œuvre des principes de l'éthique de conservation du patrimoine en Israël.

Les responsables garants de la conservation du patrimoine
reçoivent avec respect • préservent avec humilité • transmettent fidèlement

E. Notes

1 L'atelier s'est déroulé au centre d'éthique de Mishkenot Shaananim, à Jérusalem. Le programme de l'atelier comprenait des conférences, des débats en groupes et une session de clôture. Les organismes qui participaient à cet atelier étaient les suivants: le programme ״Tsiouné Dérech (״Jalons״) du cabinet du premier Ministre le bureau du Premier Ministre; l'Administration de la Planification sous la tutelle du Ministère de l'Intérieur; l'Autorité des Antiquités d'Israël sous la tutelle du Ministère de la Culture et des Sports; l'Autorité des parcs naturels et du patrimoine sous la tutelle du Ministère de la Protection de l'Environnement; la Commission israélienne auprès de l'UNESCO sous la tutelle du Ministère de l'Éducation; les Archives de l'État d'Israël; la Municipalité de Béer Shéva; la Municipalité de Tel Aviv; l'Université Bar Ilan; l'Université de Haïfa; l'Université Hébraïque de Jérusalem; l'Université de Tel Aviv; le Technion - Institut Technologique d'Israël; l'Académie Betsalel des Arts et du Design de Jérusalem; le Centre académique du Design de la WIZO de Haïfa; le Fonds national Juif; le Conseil pour la Conservation du Patrimoine d'Israël; le Comité National de l'ICOM Israël; le Comité National de l'ICOMOS, Conseil International des Monuments et des Sites; l'Organisation israélienne pour la conservation des biens culturels; l'association des archivistes israéliens; l'Association Israélienne des architectes unifiés d'Israël; l'Union des Architectes paysagistes.

2 Les membres de l'équipe de rédaction (par ordre alphabétique de leurs noms de famille en français) : Dov Alon, Avner Amiri, Orit Bortnik, Gidi Bresler, Maayana Fliss, Yael Fuhrmann-Naaman, Gil Gordon, Zvi Greenhut, Varda Gross, Michal Hankin, Elisheva Kamaisky, Arnon Lammfromm, Ruth Liberty-Shalev, Keren Metrany, Daniel Morgenstern, Noga Ravad, Kamil Sari, Adi Sela Wiener, Larisa Shnitkind, Zohar Tzafon, Rivka T. Sevy, Yardena Wiesenberg.

3 Parmi lesquelles: la Convention de Berne pour la protection des œuvres littéraires et artistiques de 1886 / 1948; la Convention de La Haye pour la protection des biens culturels en cas de conflit armé de 1954; les statuts du Centre international d'études pour la conservation et la restauration des biens culturels de Rome de 1956; la Convention de Venise sur la conservation et la restauration des monuments et des sites de 1964; la Convention de l'UNESCO pour la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel de 1972.

4 Similaire à l'institutionnalisation de la médecine, du métier d'avocat, de l'architecture, du commissariat de musées et au processus de création de spécialités et de spécialisations particulières, qui exigent des études et des formations supplémentaires.

5 Les principales valeurs des biens culturels (c'est-à-dire : une œuvre ou un site, naturels ou manufacturés par l'homme, une tradition, un objet ou un document) qui sont actuellement généralement considérés comprennent également : une valeur architecturale, technologique, esthétique, nationale, populaire, ethno-anthropologique, religieuse, d'archive et de bibliothèque, archéologique, préhistorique, zoologique ou botanique.

6 Comme par exemple : la Compagnie d'Electricité, l'Institut Géophysique d'Israël, la Police d'Israël, le Ministère de la Protection de la Nature, l'Armée de Défense d'Israël, l'Autorité nationale d'extinction d'incendies et de sauvetage, les compagnies des eaux.

7 Autorités administratives, institutions de planification, sociétés privées, promoteurs, donateurs, etc.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

State of Israel
Ministry of Education
מדינת ישראל
משרד החינוך
دولة إسرائيل
وزارة التربية والتعليم

הוועד הישראלי לאונסקו
Israel National Commission for UNESCO
اللجنه الاسرائيلية اليونسكو

Charter on Ethics

of Heritage Conservation in Israel

Jerusalem | Israel | 2016

Convention d'éthique

de conservation du patrimoine en Israël

Jérusalem | Israël | 2016